

Temat: Epoka rycerzy.

Witam☺ Na dobry początek polecam obejrzenia dwóch filmików. Po ich obejrzeniu zapoznaj się z poniższym tekstem. Pamiętaj również o podręczniku, w którym znajdziesz ten temat na stronach 136-139.

<https://prezi.com/ghzpz6qd13yo/edytowane-epoka-rycerzy/>

<https://view.genial.ly/5e7c52062be3850d9c8f4b57/presentation-epoka-rycerzy>

Obowiązki rycerza

Rycerz był wojownikiem. Często walczył **mieczem**, stąd czasem nazywa się **rycerzy ludźmi miecza**. Najważniejszym zadaniem rycerza była walka w dobrej sprawie. Musiał więc bronić swojego króla lub księcia, któremu ślubował wierność. W razie zagrożenia kraju rycerze mieli obowiązek stawić się na rozkaz władcy, by stanąć do walki z wrogiem. Za słuszną sprawę uznawano też walkę chrześcijańskich rycerzy z niewiernymi. Od rycerzy wymagano sprawnego posługiwania się bronią i waleczności, ponieważ od ich umiejętności zależał wynik bitwy.

Kiedy to było?

Jak był uzbrojony średniowieczny rycerz? (podręcznik strona 138)

Pancerz. Pełna zbroja płytowa pojawiła się w późnym średniowieczu (XIV–XV wiek). Złożona z metalowych płyt łączonych skórzanymi paskami osłaniała rycerza przed ciosami mieczów, kopii i strzał. Ważyła około 20–30 kg.

Rycerz nosił na głowie **hełm**. Twarz chroniła **zasłona** wyposażona w **wizjer**, dzięki któremu rycerz widział, co dzieje się na polu bitwy. Niektóre hełmy miały ruchomą zasłonę. Taki hełm nazywany był **przyłbicą**. **Obojczyk** osłaniał szyję i podbródek rycerza. Wykonany z ruchomych metalowych płyt **fartuch** chronił jego brzuch. Bark chronił **naramiennik**, ramię – **opacha**, łokieć – **nałokcica**, przedramię – **zarękawie**. Dłoń osłaniała pancerna **rękawica**. Uda rycerza chroniły **nabiodrki**, łydki i piszczele – **nagolenniki**. Stopy osłaniały skórzane lub metalowe **trzewiki**. Nie wszystko można było okryć sztywnymi płytami: dostępu do miejsc pomiędzy nimi strzegła elastyczna **kolczuga**, czyli plecionka z metalowych kółek.

Być idealnym rycerzem – kodeks rycerski

W średniowiecznych opowieściach opisywane były cechy idealnego rycerza i zasady, którymi powinien się kierować. Musiał być **odważny**, **hańbą była ucieczka z pola walki**. Zwycięstwo nad bezbronnym i słabym przeciwnikiem nie przynosiło chwały. Wymagano od niego **uprzejmości wobec kobiet** i – w razie potrzeby – **opieki nad nimi**. Rycerz powinien być **dzielny**, **wierny swemu panu**, **bronić wiary chrześcijańskiej**, **dotrzymywać danego słowa**.

Jak zostać rycerzem?

Zanim chłopiec został rycerzem, musiał się wiele nauczyć. Chłopiec z rycerskiego domu już w wieku siedmiu lat był przyjmowany na służbę do rycerza jako **paż**. Uczył się dobrych manier, żeby umieć zachować się przy stole i wobec dam. Pomagał pani domu, opiekował się też końmi, poznawał poezję. Gdy chłopiec ukończył czternaście lat, zostawał **giermkciem**. Od tego momentu towarzyszył rycerzowi na wojnie, pomagał mu nosić broń i zakładać zbroję, którą czyścił i oliwił. Troszczył się też o konia. Giermek uczył się władać bronią, jeździć konno i czasem sam walczył u boku rycerza.

Pasowanie na rycerza

Gdy młodzieniec świetnie władał bronią i jeździł konno, a także wykazywał się odwagą i wiernością, mógł zostać **pasowany na rycerza**. W czasie ceremonii pasowania otrzymywał od swego pana **miecz, ostrogi i pas rycerski**. Do uroczystości należało też uderzenie mieczem w ramię pasowanego oraz złożenie przez niego przysięgi, że będzie wiernie służył Bogu i swemu władcy.

Siła i zręczność – turniej rycerski

Miejscem, gdzie rycerze mogli popisać się sprawnością we władaniu bronią i doskonalić swoje umiejętności, były **turnieje rycerskie**. Organizowali je na swych dworach królowie i książęta. W czasie turnieju odbywał się pojedynek na kopie, czyli długie włócznie przeznaczone do walki konnej. Polegał na tym, że przeciwnicy – jadąc na koniach – ruszali na siebie z wyciągniętą bronią. Wygrywał ten, który wytrącił tarczę z ręki rywalowi lub wysadził go z siodła. Czasem rycerze staczali na oczach widzów niezwykle zacięte walki. Zwycięzcy turnieju otrzymywali nagrody, na przykład zbroję i konia przeciwnika.

Czy kobieta mogła zostać rycerzem?

Ciekawostka☺

Właściwie wszyscy średniowieczni rycerze to mężczyźni. Dawne zwyczaje nie pozwalały, by kobiety pełniły służbę rycerską. Zdarzały się jednak wyjątki. **Przykładem kobiety-rycerza jest Joanna d'Arc [wym. dark]**, która żyła w pierwszej połowie XV w. Stała na czele wojsk francuskich i dzielnie walczyła przeciw Anglikom.

Joanna d'Arc to najsłynniejsza w średniowieczu kobieta-rycerz

Z reguły jednak w świecie średniowiecznego rycerstwa kobiety **zostawały damami serca rycerzy, a ci zawsze starali się dbać o dobre imię swych wybrank.** Przedmioty, które otrzymywali od swych pań, dodawały rycerzom otuchy w czasie walki. Nosili je na sercu i dbali, by ich nie stracić lub nie uszkodzić.

Gdzie mieszkał rycerz?

Rycerz mieszkał na zamku, czyli w wielkiej, drewnianej lub kamiennej budowli. W czasie zagrożenia zamki zamieniały się w trudne do zdobycia fortece. Wznoszono je w miejscach trudno dostępnych, na przykład na wzgórzach, w zakolach rzek, nad jeziorami, na wyspach. Ich zdobycie utrudniały specjalne umocnienia. Najpierw były to wały z ziemi, drewna i kamieni. Później zastąpiły je mury obronne. Dostęp do niektórych zamków utrudniały wypełnione wodą głębokie fosy i bramy z kratami. Do wnętrza zamku można było wejść zwodzonym mostem, który – w nocy i w razie zagrożenia – podnoszono i wciągano do zamku. W czasie ataku wroga ważną rolę odgrywały wysokie wieże. Można było się w nich schronić i z góry razić atakujących.

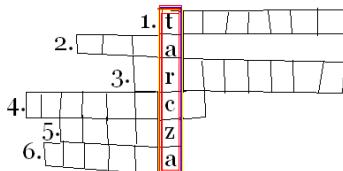

Życie na średniowiecznym zamku Zamki stanowiły wygodne mieszkania dla właścicieli i ich rodzin. Ich posiadacze na ogół byli zamożni i sprawowali ważne urzędy w państwie. Chcieli, by okazałe budowle odzwierciedlały ich bogactwo i pozycję. W zamkach mieszkała też liczna służba. Z okazji różnych świąt i uroczystości wydawano uczty, na które zapraszano znajomych. Mieszkańcy zamku z niecierpliwością oczekiwali przybycia wędrownych śpiewaków. Śpiewane przez nich pieśni często odnosiły się do aktualnych wydarzeń. Dzięki nim nowiny docierały do najbardziej odległych zakątków kraju. Muzykowano też, umilając sobie czas i przygrywając do tańca. Stoły zazwyczaj ustawiano w podkowie, by wszyscy mogli widzieć się nawzajem i podziwiać występy artystów: akrobatów, śpiewaków, żonglerów.

Ok., dobrnęliśmy do końca lekcji☺

Podsumowanie:

- 1. Rozwiąż krzyżówkę! Nie sugeruj się kolejnością pytań do krzyżówki, tzn. pytanie pierwsze nie musi być wcale pierwszą odpowiedzią w krzyżówce. Dla ułatwienia masz wpisane hasło, które pomoże w dużym stopniu o odpowiedzieć na zadane pytania.**

- Podstawowa broń rycerza, symbolizująca przynależność do stanu rycerskiego.
- Helm z ruchomą osłoną na twarz.
- Zawody, podczas których rycerze stacjali pojedynki.
- Długa broń używana w walce konnej.
- Rzucenie jej na ziemię oznaczało wyzwanie na pojedynek.
- Chroniła ciało rycerza przed ciosami przeciwnika.

2. Uzupełnij tabelę wpisując zadania, jakie musiał spełniać młodzieniec przebywając drogę od pazia do rycerza. (podręcznik s. 136 –139)

Paź	Giermek	Rycerz

3. Wypisz cechy idealnego rycerza, następnie podkreśl te, które warto rozwijać także dziś.

Co do zeszytu:

Zapisz temat i zadania z podsumowania, które po rozwiązaniu wyślesz do mnie. Powodzenia!

